

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

1(1991), št. 1

27. december 1990

Spoštovani!

Pred vami je prva številka nove periodične publikacije v slovenskem knjižničarskem prostoru, *KNJIŽNIČARSKE NOVICE*. Gre za naslednico *Obvestil republiške matične službe*, le da bo imela nekoliko drugačen koncept. Za novo publikacijo smo se odločili, da bi bolje, pogosteje in učinkoviteje obveščali slovensko bibliotekarsko javnost o rezultatih, dosežkih, problemih, različnih dogajanjih; kratka o vsem, kar bo potencialno zanimivega za knjižnično informacijsko stroko v Sloveniji. Ta korak je pogojevalo dejstvo, da številne informacije (od sklepov na pomembnih republiških sestankih pa do dogajanja v posameznih knjižnicah) ostajajo "zaprte" v posameznih krogih in ne dosežejo vseh zainteresiranih posameznikov.

Za uspešno delovanje nove publikacije bodo potrebni tudi prispevki iz vašega okolja. Vabimo vas, da s svojimi informacijami aktivno sodelujete pri oblikovanju publikacije. Če se v vašem okolju dogaja karkoli zanimivega in mislite, da bi o tem morala izvedeti širša knjižničarska javnost (izobraževanje, predavanja, seminarji, publikacije, pomembnejše razstave, ustvarjalni dosežki, priznanja in nagrade, itd.), potem ne oklevajte in nam pošljite kratko informacijo, ki jo bomo z veseljem objavili. Na nas se lahko obrnete tudi z opisom problemov, s katerimi se srečujete v vsakdanjem delu in jih ne znate sami rešiti; za

vas bomo povprašali odgovorne za posamezna področja in odgovor kar najhitreje objavili, saj bo gotovo zanimal še koga. Novice in vprašanja sporočajte v pisni obliki na naslov: Dare Balažič, NUK, Turjaška 1, 61000 Ljubljana, z oznako "KN". Veseli bomo vsakega sporočila in vprašanja.

Lep pozdrav,

mag. Mirko Popovič

*****

PREDSTAVITVE

*****

V prvem prispevku predstavljamo Enoto za razvoj knjižničarstva. Veseli bomo vseh vaših sugestij, pripomb in mnenj, ki bi prispevali k učinkovitemu in kvalitetnemu delu nove enote.

NUK – ENOTA ZA RAZVOJ KNJIŽNIČARSTVA

Izhodišča in smernice za novo organizacijo
dela

1 Uvod

Enota za razvoj knjižničarstva pomeni novo organizacijsko obliko, ki je nastala z združitvijo naslednjih služb v NUK-u:

- Bibliotekarski raziskovalni center,
- Republiška matična služba,
- Služba za avtomatizacijo.

Osnovni cilj združitve je bil v realizaciji večje organizacijske in vsebinske povezanosti prejšnjih samostojnih enot, predvsem glede definiranja in izvajanja prioriternih ciljev oz. razvojnih nalog.

Temeljna oblika dela Enote za razvoj knjižničarstva je *projektna organiziranost*. Izhodišče projektne pristopa so natančno definirani cilji oz. naloge, ki jih ob sodelovanju slovenskih bibliotekarskih strokovnjakov definirajo sodelavci Enote za razvoj knjižničarstva. V tem kontekstu je potrebno nenehno spremljanje, evalviranje in (re)definiranje ciljev in nalog.

Enoto za razvoj knjižničarstva sestavljajo naslednji, med seboj tesno prepleteni sklopi:

- raziskovalno delo
- izobraževalno delo
- razvojno oz. svetovalno delo
- ocenjevalno delo

Pri določanju vsebine in realizaciji teh štirih sklopov sodelujejo vsi sodelavci Enote za razvoj knjižničarstva.

2 Opis posameznih sklopov

2.1 Raziskovalno delo

Raziskovalno delo koordinira Bibliotekarski raziskovalni center NUK, ki ga vsebinsko opredeljujeta dve osnovni področji, tj.

- INDOK center/knjižnica za bibliotekarstvo,
- raziskovalni program

2.1.1 INDOK center/knjižnica za bibliotekarstvo

Temeljni cilj INDOK centra/knjižnice za bibliotekarstvo je izgradnja infrastrukture tako za raziskovalno-razvojno delo kot tudi za izobraževanje na področju bibliotekarstva in informacijskih ved. INDOK center tesno sodeluje s specializiranim informacijskim centrom za družboslovje in ga namensko sofinancira Republiški sekretariat za raziskovalno dejavnost in tehnologijo. INDOK center naj bi pomenil tudi študijsko bazo Katedri za bibliotekarstvo pri FF v Ljubljani in vsem visokošolskim usmeritvam, ki spodbujajo koncept informatizacije strok. Ob tem skrbi tudi za pretok informacij in obveščanje v slovenskem knjižnično-informacijskem sistemu ter zagotavlja ostale osnovne pogoje raziskovalno-razvojnega dela (npr. metodološka pomoč pri raziskovalnih nalogah, statistična obdelava podatkov). Vsebinsko delovanja INDOK centra/knjižnice sestavljajo naslednje naloge:

- oblikovanje računalniških podatkovnih zbirk (sodelovanje v vzajemnem katalogu YUBIB; baza biografij in bibliografij sodelavcev Bibliotekarskega raziskovalnega centra),
- vodenje strokovne knjižnice (nabava, obdelava in izposoja gradiva) in posredovanje informacij (npr. SDI profili)
- sodelovanje s študijskim oddelkom za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Pionirski knjižnici v Ljubljani
- urejanje Signalnih informacij iz bibliotekarske periodike
- urejanje Knjižničarskih novic
- računalniška obdelava različnih vrst podatkov za potrebe raziskovalno-razvojnega dela (svetovanje pri metodoloških

vprašanjih, obdelava empiričnih podatkov, poenotenje zbiranja osnovnih statističnih podatkov itd.)

2.1.2 Raziskovalni program

Raziskovalni program sestavljata dve temeljni področji:

- koordiniranje raziskovalnega dela v Sloveniji,
- koordiniranje raziskovalnega dela v NUK

Za izdelavo raziskovalnega programa je zadolžen Bibliotekarski raziskovalni center; za verifikacijo in spremljanje raziskovalnega dela pa skrbi Programski svet za raziskovalno delo na področju bibliotekarstva. Vsebina raziskovalnega programa se usklajuje s programom Katedre za bibliotekarstvo pri FF v Ljubljani. Medtem ko je Katedra za bibliotekarstvo zadolžena predvsem za temeljne raziskovalne naloge, pa Bibliotekarski raziskovalni center koordinira aplikativne raziskovalne projekte. Med obema enotama je potrebno zagotoviti nenehno usklajevanje. V naslednjem kratkoročnem obdobju bo potekalo delo na naslednjih projektih:

- Izdelava bibliotekarskega terminološkega slovarja
- Postavitev knjižničnih gradiv v prostem pristopu
- Permanentno izobraževanje knjižničnih delavcev
- Vloga knjižnice pri razvoju bralnih spretnosti
- Posodobitev nacionalnega sistema medknjižnične izposoje
- Implementacija sodobnih metod za iskanje podatkov v slovenskih bibliografskih podatkovnih zbirkah

Bibliotekarski raziskovalni center načrtuje tudi izdelavo projektov v okviru izgradnje NUK II, ki naj bi s strokovnega zornega kota opredelili vsebino nove knjižnične stavbe v Ljubljani.

Bibliotekarski raziskovalni center bo preko Programskega sveta za bibliotekarstvo pobudnik usklajenega pristopa do raziskovalno-razvojnih projektov na področju informacijske dejavnosti v Sloveniji.

Ker je Bibliotekarski raziskovalni center registriran kot raziskovalna organizacija, nudi vsem knjižničnim ustanovam pomoč pri izpeljavi raziskovalnih projektov (nasveti za prijavo raziskovalnih projektov, metodološka pomoč, itd.)

2.2 Izobraževalno delo

Strokovno izobraževanje knjižničarskih delavcev bo v prihodnjem kratkoročnem obdobju potekalo v naslednjih oblikah:

- Tečajji:
  - tečaj za pripravo na strokovne izpite
  - letni knjižničarski tečaj
  - tečajji za uporabo računalnikov v knjižnicah
- Strokovni izpiti za pridobivanje kvalifikacij
- Seminarji:
  - za dopolnilno izobraževanje delavcev matičnih služb
  - za vodenje in organizacijo dela v knjižnicah
- Predavanja (domači in tuji bibliotekarski strokovnjaki)
- Različne oblike dopolnilnega izobraževanja, ki bodo odražali trenutne želje in potrebe knjižničarskih delavcev

Ob pripravi različnih oblik permanentnega izobraževanja bo osnovni poudarek v naslednjem obdobju posodobitev tečajev za pridobivanje strokovnih kvalifikacij. Ob tem je predvideno tudi tesno sodelovanje s Katedro za bibliotekarstvo pri FF v Ljubljani.

2.3 Projekt avtomatizacije NUK in KIS

Ob reorganizaciji delovnih postopkov v NUK, ki so povezani z računalniško obdelavo, imajo v okviru modernizacije KIS prioriteto naslednji projekti:

- razvijanje koncepta vzajemnega kataloga: aktivno vključevanje regionalnih splošnoizobraževalnih knjižnic, specialnih in visokošolskih knjižnic v kooperativno, vzajemno bibliografsko obdelavo,
- posredovanje podatkov iz vzajemnega kataloga za namene lokalnih obdelav (lokalne baze, izposoja, ipd.),
- koordinacija obdelave slovenskih člankov.

Realizacija teh projektov pomeni vzpostavljanje "hrbtenice" slovenskega KIS-a.

2.4 Svetovalno delo na področju splošnoizobraževalnih knjižnic

Ob rednih svetovalnih dejavnostih za potrebe splošnoizobraževalnih knjižnic (npr. strokovna organizacija, gradnja in oprema, kadri, status, nabavna politika itd.), bodo imeli prednost v prihodnjem kratkoročnem obdobju naslednji projekti:

- preverjanje izpopolnjevanja minimalnih pogojev za občinske matične knjižnice
- izdelava enotnih izhodišč na področju domoznanske dejavnosti

- reševanje statusnih vprašanj splošnoizobraževalnih knjižnic
- spremljanje, ureditev, dopolnitev pravnozakonodajnih pravil in predpisov
- svetovalna dejavnost za delo z mladim uporabnikom

2.5 Svetovalno delo na področju visokošolskih knjižnic

Ob spremljanju dejavnosti visokošolskih knjižnic in rednega svetovalnega dela, bo prioriten poudarek na naslednjih nalogah:

- postopek imenovanja osrednjih visokošolskih knjižnic
- problematika financiranja in statusa visokošolskih knjižnic
- poenotneje delovnih opravil v visokošolskih knjižnicah in poenotenje poslovanja z uporabniki

3 Kadrovska in organizacijska struktura

V Enoti za razvoj knjižničarstva je redno zaposlenih 8 delavcev, ki opravljajo naslednje funkcije:

- mag. Mirko Popovič - vodja Enote za razvoj knjižničarstva in koordinator raziskovalnega programa
- Tomaž Kobe - namestnik vodje in svetovalc za avtomatizacijo NUK in KIS
- Stanislav Bahor - svetovalc za avtomatizacijo NUK in KIS
- Dare Balazič - dokumentalist-informator za strokovno in raziskovalno delo v bibliotekarstvu

- Silva Novljan - koordinatorica izobraževalnega programa in strokovna tajnica ZBDS
- Miša Sepe - svetovalka za splošnoizobraževalne knjižnice
- Ana Martelanc - svetovalka za visokošolske knjižnice in strokovna tajnica Strokovnega sveta za knjižničarstvo Republike Slovenije
- Jožica Kravcar - tajnica
- svetovalno delo na področju splošnoizobraževalnih knjižnic (vključno s svetovalno dejavnostjo za delo z mladim uporabnikom): iniciativni odbor za SIK-e, sekcija za SIK-e pri ZBDS, sekcija za šolske knjižnice pri ZBDS, Zavod za šolstvo,
- svetovalno delo na področju visokošolskih knjižnic: komisija za informatiko, dokumentacijo in knjižničarstvo pri Univerzi v Ljubljani, sekcija za visokošolske knjižnice pri ZBDS, sekcija za specialne knjižnice pri ZBDS.

Z Enoto za razvoj knjižničarstva sodeluje tudi Ančka Korže-Strajnar, ki se vključuje v različne projekte in pokriva svetovalno delo za področje gradnje in opremljanja knjižnic.

V prihodnjem obdobju bo enota kadrovsko okrepila predvsem področji izobraževanja in računalniške obdelave podatkov za potrebe raziskovalno-razvojnega dela. Kot je razvidno iz zgornje kadrovske strukture, sta v enoti zaenkrat nepokriti dve področji, tj. svetovalno delo za šolske in svetovalno delo za specialne knjižnice. Brez ustrezne kadrovske pokritosti teh dveh področij si težko predstavljamo celovito delo enote. Vedno večji pomen t.i. "public relations" za delovanje knjižnic pa opozarja, da bo v prihodnje potrebno kadrovsko pokriti tudi to področje dela.

Enota za razvoj knjižničarstva sodeluje preko Strokovnega sveta za knjižničarstvo Slovenije s tremi vladnimi sekretariati, tj. raziskovalna dejavnost in tehnologija, izobraževanje ter kultura. Ob tem pa poteka za posamezna področja še sodelovanje z naslednjimi delovnimi telesi oz. komisijami:

- INDOK center/knjižnica: NUK in specializirani INDOK center za družboslovje
- raziskovalni program: Programski svet za bibliotekarstvo,

Enota za razvoj knjižničarstva pripravlja strokovne podlage (s sodelovanjem strokovnjakov NUK kot republiške matične ustanove) za Strokovni svet za knjižničarstvo Slovenije in mu redno poroča o rezultatih svojega dela.

mag. Mirko Popovič

*****

DOSEŽKI

*****

TUDI SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE BODO VKLJUČENE V VZAJEMNI KATALOG

Na Republiškem sekretariatu za kulturo (RSK) je bil dne 24.9.1990 sestanek o računalniškem opremljanju splošnoizobraževalnih knjižnic. Sestanka sta se poleg predstavnikov SIK in NUK udeležila tudi direktor Inštituta informacijskih znanosti Univerze v Mariboru (IZUM) mag. T. Seljak in mag. P. Jakopin.

Na podlagi temeljnega strokovnega izhodišča NUK, da morajo regionalne in regionalno pomembne knjižnice aktivno sodelovati v sistemu vzajemne katalogizacije, je bilo sprejeto priporočilo, da se za te knjižnice nabavi računalniška oprema VAX/VMS, na kateri že teče preizkušeni računalniški program ATCLASS (produkt IZUM-a) z izdelanimi moduli za katalogizacijo, iskanje podatkov in izposojanje gradiv. Za knjižnice, ki bodo pasivni uporabniki vzajemnega kataloga (SIK-i od III. do V. skupine), je bilo ugotovljeno, da lahko v funkciji terminala uporabljajo tudi IBM-kompatibilne osebne računalnike ali ATARI-je.

Po nalogu RSK je NUK v sodelovanju z IZUM-om pripravil predlog za "Projekt opremljanja regionalnih in regionalno pomembnih splošnoizobraževalnih knjižnic v Republiki Sloveniji s strojno in programsko opremo v letu 1990 in 1991". Gradivo je bilo izdelano na osnovi sestankov z direktorji štirinajstih slovenskih SIK-ov (19.10. v Mariboru in 7.11. v Ljubljani) ter na podlagi analize opremljenosti SIK-ov, ki sta jo po obiskih štirinajstih knjižnic opravila Branko Zebec, direktor rač. inženiringa IZUM in Stanislav Bahor, svetovalec za AOP v NUK. V projektu je predvideno, da bo za vzpostavitev procesa vzajemne katalogizacije IZUM zagotovil programsko opremo ATCLASS in jo knjižnicam dal v uporabo brezplačno ter zagotovil tudi vzdrževanje programskih rešitev, knjižnice pa bodo nabavile strojno opremo in si zagotovile priključke na JUPAK.

Na RSK je bila dne 9.11.1990 sprejeta odločitev, da se v prvi fazi izgradnje računalniškega omrežja slovenskih SIK-ov poskrbi za knjižnice I. in II. skupine. Z akcijo za nabavo potrebne strojne in komunikacijske opreme je treba pričeti takoj, projekt računalniškega opremljanja pa naj bi bil realiziran do konca leta 1991. Pri financiranju celotnega projekta bo RSK sodeloval s

60% udeležbo, matične občine vseh štirinajstih knjižnic pa bodo prispevale 40% vseh potrebnih sredstev.

Nekaj osnovnih podatkov za ponazoritev projekta:

Vključevanje splošnoizobraževalnih knjižnic:

- Osrednja knjižnica Srečka Vilharja, Koper
- Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica
- Osrednja knjižnica občine Kranj
- Knjižnica Edvarda Kardelja, Celje
- Študijska knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto
- Koroška osrednja knjižnica "Dr. France Sušnik", Ravne na Koroškem
- Študijska in ljudska knjižnica, Ptuj
- Mariborska knjižnica, Maribor
- Pokrajinska in študijska knjižnica, Murska Sobota
- Ljubljanske knjižnice:
  - Otona Župančiča,
  - Šiška,
  - Prežihov Voranc,
  - Bežigrad,
  - Jožeta Mazovca

Identifikacija potrebne opreme:

- MICROVAX 3100: 9 kom

- JUPAK priklj. (MS, GO, KR, Ptuj): 4 kom
- Modemi (razl. tipi): 12 kom
- Multipleksorji: 10 kom
- PAD: 5 kom
- Videoterminali VT 420: 78 kom
- Matrični tiskalniki DL 1100: 42 kom

Vrednost strojne in komunikacijske opreme: 6,015.010 din (v letu 1990 bo predvidoma realizirano 65% celotne opreme).

V navedenih zneskih so vsebovani tudi stroški instalacije in implementacije programske opreme ter izobraževanja kadrov SIK. IZUM bo prevzel inženiring v zvezi z nabavo opreme, ki se bo v proporcionalnem deležu vodila kot last RSK. Ker je pogoj za vzajemno katalogizacijo poznavanje formata UNIMARC, bo NUK (v sodelovanju z IZUM) prevzela šolanje knjižničarjev.

Z vključitvijo v vzajemno katalogizacijo bodo SIK lahko kopirale v svoje lokalne baze cca 80% do 90% fonda iz vzajemnega kataloga (YUBIB), kar bo racionaliziralo obdelavo gradiva in ostale funkcije v poslovanju knjižnic. Prav tako bodo imele SIK zaradi vključevanja v enoten komunikacijski sistem možnost dostopa do domačih in tujih baz podatkov, s čimer se bodo najkonkretnije približale svoji temeljni funkciji – da postanejo informacijska središča v svojem okolju.

Tomaz Kobe

*****

PROBLEMI

*****

VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE UNIVERZE V LJUBLJANI : KAKO DELUJEJO?

Čeprav so bile opravljene številne analize o stanju visokošolskih knjižnic na Univerzi v Ljubljani (in izdelani predlogi za spremembo njihovega stanja), do konkretne akcije nikoli ni prišlo. Ta vrsta knjižnic pa iz leta v leto bolj zaostaja (razen redkih izjem) in ni sposobna izpolnjevati funkcij, ki jih predpisuje Zakon o knjižničarstvu ter Strokovni kriteriji in merila za visokošolske knjižnice. Če naj bi bile osnova za izvajanje pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela na univerzi ter temeljni vir znanstvenih informacij za vso družbo, bi morale biti moderni informacijski centri ter kot take učinkovit dejavnik pri prenosu in nastajanju znanja. Ugotavljamo pa, da jih večina te vloge ni sposobna izvajati in tudi, da o knjižničnem informacijskem sistemu na Univerzi v Ljubljani ne moremo govoriti, saj ne deluje niti v eni izmed njegovih funkcij.

Zlasti v zadnjih dveh letih je bilo stanje visokošolskih knjižnic Univerze v Ljubljani predmet razprav na Komisiji za visokošolske knjižnice pri NUK in seveda v Sekciji za univerzne knjižnice pri Društvu bibliotekarjev Slovenije. Ker pa zadnja Komisija za informatiko, knjižničarstvo in dokumentalistiko že od imenovanja dalje (marec 1989) sploh ni delovala in je njen predsednik dr. Berčič po letu in pol neuspešnega čakanja – da njegovo gradivo o visokošolskih knjižnicah le kdo na Univerzi v Ljubljani obravnava – nepreklicno odstopil, je bilo nujno ubrati drugo pot. Sekcija za univerzne knjižnice je na Strokovni svet

za knjižničarstvo RS naslovila apel, v katerem ga obvešča, da se z Univerzo v Ljubljani ne da pogovarjati, stanje visokošolskih knjižnic pa je tudi vse slabše in je nujno, da v razmere poseže Strokovni svet.

Strokovni svet je na svoji seji v juniju tega leta sprejel naslednje sklepe oz. predloge:

- Strokovni svet predlaga, da se knjižnicam in drugim nosilcem informacijske dejavnosti na univerzi prizna ustrezno mesto pri izvajanju visokošolskega izobraževanja in raziskovalnega dela.
- Visokošolske knjižnice in INDOK centri naj se povežejo v integralni knjižnični informacijski sistem univerze.
- Komisija v sestavi: Melita Ambrožič, Nada Češnovar, Snežana Bahor, Tomaž Kobe in Ana Martelanc pripravi analizo stanja visokošolskih knjižnic in predloge za izboljšanje stanja.
- Uveljavijo naj se in začnejo izvajati Strokovni kriteriji in merila za visokošolske knjižnice.
- Univerzitetne in visokošolske knjižnice ter INDOK centri naj dobijo ustrezno mesto v novem republiškem zakonu o univerzi.
- Narodna in univerzitetna knjižnica naj se tudi formalno in organizacijsko vključi v Univerzo v Ljubljani.

Omenjena komisija je pripravila poglobljeno gradivo o visokošolskih knjižnicah ter temeljne izsledke predstavila tudi na okrogli mizi visokošolskih knjižnic na zadnjem strokovnem posvetovanju v Novi Gorici. Pri pripravi osnutka za povezovanje visokošolskih knjižnic pa ji pomaga še Enota za razvoj knjižničarstva pri NUK. Da naloga nikakor ni lahka, priča dejstvo, da je treba pripraviti vsaj tri načrte, da bi akcija lahko stekla v praksi:

- načrt vsebinskega (strokovnega) povezovanja visokošolskih knjižnic;
- načrt komunikacijskega opremljanja visokošolskih knjižnic (vsako izmed knjižnic na ustrezen način vključiti v računalniško omrežje oz. javno omrežje za prenos podatkov);
- načrt opremljanja visokošolskih knjižnic Univerze v Ljubljani s kompatibilno strojno in programsko opremo.

Ponovno se je aktivirala tudi ustrezná komisija v okviru Univerze v Ljubljani in na svoji prvi seji v oktobru tega leta sprejela sklep, da je treba kar najhitreje izpeljati akcijo za realizacijo "Knjižničnega informacijskega sistema Univerze v Ljubljani". Visokošolskim zavodom je poslala v obravnavo "Kriterije in merila za visokošolske knjižnice" ter sprejela sklep, da se pripravi tekst z naslovom "Knjižnični informacijski sistem Univerze v Ljubljani" za obravnavo na eni od prihodnjih sej Sveta univerze.

Pa na kratko omenimo še dejavnosti, ki so v teku oz. jih s skupnimi močmi pripravljajo – Sekcija za univerzne knjižnice DBS, Komisija za univerzne knjižnice pri NUK, Enota za razvoj knjižničarstva pri NUK in Komisija za informatiko, knjižničarstvo in dokumentalistiko Univerze v Ljubljani:

- na znanstvenih oz. strokovnih področjih, kjer je to smiselno in izvedljivo je treba realizirati 18. člen Zakona o knjižničarstvu (razpis in imenovanje osrednjih visokošolskih knjižnic za določena oz. strokovna področja);
- v izdelavi je osnutek gradiva "Knjižnični informacijski sistem Univerze v Ljubljani", ki mora biti verificirano na univerzi in bo predstavljalo formalni okvir za nadaljno akcijo;

- sekcija za univerzne knjižnice bo na osnovi pripomb visokošolskih zavodov Univerze v Ljubljani ter po terminološki uskladitvi pripravila dokončno besedilo strokovnih meril in kriterijev za visokošolske knjižnice;
- natančno bo potrebno definirati vlogo Računskega centra Univerze v Ljubljani (ki nudi programski paket za delo z bazami podatkov TRIP) in Instituta za informacijske znanosti v Mariboru (ki je gostitelj jugoslovanskega sistema znanstveno-tehničnega informiranja in sistema vzajemnega katlaoga) pri izgradnji KIS Univerze v Ljubljani;
- še pred uveljavitvijo novega načina financiranja univerze bo treba pri financerju doseči, da upošteva v sistemu financiranja knjižnic ustrezna strokovna merila in seveda - da podpre akcijo opremljanja visokošolskih knjižnic;
- ustrezne komisije morajo izdelati enotna pravila delovanja visokošolskih knjižnic, vključenih v dogovorjeni knjižnični informacijski sistem.

Zavedamo se, da bo akcijo zelo težko realizirati glede na nezavidljiv ekonomski položaj naše družbe, vendar pa bi pristavili: najdražji je tisti knjižnični informacijski sistem, ki ne deluje. Takšen pa je na Univerzi v Ljubljani. Zatorej - knjižnični delavci visokošolskih knjižnic, naredimo kaj, da bomo imeli tudi prihodnost!

Melita Ambrožič

PS.: Komisija za informatiko, dokumentacijo in knjižničarstvo se je ponovno sestala 21. decembra 1990 in med drugim obravnavala osnutek gradiva o vključevanju visokošolskih knjižnic v vzajemni katalog ter

možnostih računalniške podpore za knjižnični informacijski sistem Univerze v Ljubljani. Gradiva je podprla in sprejela sklep, naj delovna skupina gradiva dopolni še z dvema tekstoma:

- predlog vsebiskega povezovanja visokošolskih knjižnic Univerze v Ljubljani (osnutek KIS Univerze v Ljubljani)
- pregled tehnične (računalniške in komunikacijske) opremljenosti visokošolskih knjižnic Univerze v Ljubljani in okvirni plan po najnujnejši opremi, ki bi posameznim visokošolskim knjižnicam omogočala normalno delo v KIS-u Univerze.

Gradivo mora biti pripravljeno in obravnavano na okrogli mizi (člani komisije in vodje posameznih visokošolskih knjižnic) najkasneje do 20. januarja 1991. Naslednja faza bo obravnava predloga vzpostavitve KIS Univerze v Ljubljani na ustreznih organih same Univerze.

Na potezi smo torej knjižnični delavci sami, da se dogovorimo, kako bomo v prihodnje delali in zlasti sodelovali. Za akcijo vzpostavljanja KIS-a Univerze v Ljubljani imamo namreč s strani Univerze v Ljubljani tako potrebno podporo kot vzpodbude.

*****

IZOBRAŽEVANJE

*****

TEME, RAZPISANE ZA LETO 1991

V tej številki vas seznanjamo z nekaterimi možnostmi dopolnilnega izobraževanja, ki vam jih ponujajo ustanove in posamezniki, ki so odgovorili na vabilo Enote za razvoj,

knjižničarstva pri NUK za sodelovanje v programu dopolnilnega izobraževanja.

Če vas zanima katera teh tem, se prosimo, povežite neposredno z izvajalcem in se z njim dogovorite za izvedbo.

Če želite sodelovati v tem programu izobraževanja, prosimo, sporočite to čimprej na naslov Enota za razvoj knjižničarstva, NUK, Turjaška 1 z naslednjimi podatki:

- priimek, ime, strokovna kvalifikacija, zaposlitev
- naslov teme
- kratka predstavitev teme
- oblika posredovanja (predavanje, ogled, praktično delo...)
- čas posredovanja
- komu namenjate vsebino (npr. knjižničarjem, SIK, ravnateljem OŠ, obdelovalcem, AV gradivo...)
- cena (celotnega izobraževanja ali ura).

Uvrstili vas bomo v program!

PREDAVANJA - OGLEDI

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

1. Sodobne metode iskanja informacij

Predstavitev najsodobnejših, v svetu še ne povsem preizkušenih, metod za uspešno in preprosto iskanje po računalniških zbirkah podatkov.

(Predava mag. Mirko Popovič, trajanje 120 minut)

2. Bralna spretnost

Sistematičen prikaz sestavin bralne spretnosti, od začetnega prepoznavanja do končnega razumevanja.

3. Branje za učenje

Načini branja glede na namen, s poudarkom na postopkih branja za učenje, ki omogočajo prihraniti čas in energijo in povečujejo učinkovitost branja.

4. Informacijski viri v motivacijskem krogu

Kaj je motivacija, njen razvoj, njen vpliv na človekovo aktivnost, elementi učne motivacije in vpliv informacij.

5. Knjižnica v procesu pridobivanja znanja, spretnosti in navad

Knjižnica - objektivna možnost za izobraževanje, njen motivacijski vpliv, njene neposredne pedagoške funkcije v izobraževanju, v učenju uporabe informacijskih virov.

6. Artotečno gradivo v knjižnici

S praktičnimi izkušnjami okrepljen prikaz dela z artotečnim gradivom od pridobivanja do izposoje.

(Predavanje od 2.-6., Silva Novljan, bibliotekarska specialistka; trajanje posameznega predavanja 120 minut)

7. Predstavitev Enote za razvoj knjižničarstva

Organiziranost, njeni cilji in naloge. Ogled njenega INDOK centra in knjižnice za bibliotekarstvo.

(Izvajata mag. Mirko Popovič in Dare Balazič - bibliotekar v NUK, trajanje 120 minut).

8. Katalogizacija neknjižnega gradiva

Značilnosti bibliografskega opisa za neknjižno gradivo v ožjem smislu - ISBD (NBM), kartografsko gradivo - ISBD

(CM), notno gradivo – ISBD (PM) in računalniške datoteke – ISBD (CF). Določanje avtorstva. Aplikacija pravil za UNIMARC format. Predstavitev bistvenih novosti v novih izdajah ISBD.

(Predava Zlata Dimec, bibliotekarka v NUK, trajanje 2 do 4 ure).

9. Abecedni imenski katalog in osnove katalogizacije

Funcijski abecednega imenskega kataloga. Značilnosti bibliografskega opisa, predvsem za zaključene publikacije. Vpis v inventarno knjigo. Določanje avtorstva. Izbira značnice za glavni in dodatne vpise.

(Predava Alenka Kanič, bibliotekarka v NUK, trajanje 4 ure).

10. Organizacija poslovanja knjižnic

Uporaba obrazcev v SIK oz. v knjižnicah nasploh. Postavitev gradiva v prosti pristop in skladiščenje.

11. Gradnja knjižnic, prostorska ureditev in oprema

12. Nabavna politika v SIK – teorija in praksa

(Predavatelj za sklope 10. do 12.: Ančka Korže-Srajnar, bibliotekarska svetovalka)

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA MARIBOR

1. Integrirani knjižničnoinformacijski sistemi

Razvoj teh sistemov, njegovo načrtovanje. Dolžnosti dobavitelja in dolžnosti knjižnice pri uvedbi tega sistema. Povezava podsistemov v integriranem knjižničnoinformacijskem sistemu.

(Predavanje mag. Irena Sapač, trajanje 60 minut)

2. Referenčni intervju

Pogovor med uporabnikom in bibliotekarjem, ko poskuša uporabnik rešiti svoj informacijski problem. Intelektualni vidik intervjuja: analiza vprašanja oz. analiza informacijske potrebe. Osebnostni ali emotivni vidik intervjuja – neverbalna komunikacija. Razlika med referenčnim intervjujem pri on-line iskanju in pri tradicionalnih informacijskih virih.

(Predavanje Brede Filo, bibliotekarske svetovalka, trajanje 120 minut).

3. Ureditev fonda v prostem pristopu

4. Demonstracija poizvedovanja na CD-ROM-u (SCI, SSCI)

(oglede, 3. in 4. izvajata mag. Irena Sapač in dipl. ing. Breda Brezovšek v Univerzitetni knjižnici Maribor, trajanje posameznega oglada traja 60 minut)

VIŠJA ŠOLA ZA SOCIALNE DELAVCE

1. Globalna organizacija časa

Prikaz v razvitem svetu že preizkušenih metod za organizacijo in izrabo časa, kar bo udeležencem seminarja omogočilo optimalno organizacijo svojega zasebnega in delovnega časa. Ali z drugimi besedami, seminar bo koristil vsem tistim, ki nikoli "nimajo časa".

(Predavatelj: mag. Jože Urbanija, vodja knjižnice v VŠSD v Ljubljani)

NAPOVEDUJEMO

- Tečaj za pripravo na strokovne izpite (predvidoma aprila, trajanje 14 dni, organizira NUK)

- Letni knjižničarski tečaj (predvidoma septembra, trajanje 4 tedne, organizira NUK)
- Seminarji za organizacijo - vodenje SIK (predvidoma konec marca, trajanje 3 dni, organizira Ekonomska fakulteta in NUK)
- Seminar za delo v matičnih službah (predvidoma jeseni, trajanje 2 dni, organizira NUK, Enota za razvoj knjižničarstva)

- Ivan Kanič (Centralna ekonomska knjižnica)
- Tomaž Kobe (NUK)
- Zvonka Leder-Mancini (ZRC SAZU)
- Jože Munda (ZRC SAZU)
- mag. Mirko Popovič (NUK)
- mag. Bernard Rajh (NUK)
- Maks Veselko

ORGANIZIRAMO

Tečaje, predavanja, ogleda, po vaših željah in potrebah. Sporočite jih pismeno ali po telefonu 332-853 ali na naslov Enota za razvoj knjižničarstva, NUK, Turjaška 1.

Silva Novljan

*****

TERMINOLOŠKI KOTIČEK

*****

POROČILO O DELU BIBLIOTEKARSKE TERMINOLOŠKE SEKCIJE ZA LETO 1990

Bibliotekarsko terminološko sekcijo, ki deluje v okviru Terminološke komisije pri Inštitutu za slovenski jezik ZRC SAZU, sestavljajo naslednji člani:

- dr. Branko Berčič (FF) - predsednik sekcije
- Stane Suhadolnik - jezikovni svetovalec

V letu 1990 je delo Bibliotekarske terminološke sekcije potekalo predvsem na naslednjih področjih:

1. Redne strokovne seje: 14 sej (skoraj redno popolna udeležba).
2. Nadaljevanje ekscerpiranja iz slovenske strokovne bibliotekarske literature: v letu 1990 so bile obdelane 3 publikacije (v delu še 9 publikacij) - doslej je bilo obdelanih že 13 monografskih enot. Za leto 1991 pa se načrtuje tudi podčrtavanje gesel iz nekaterih pomembnejših člankov, ki so bili objavljeni v periodičnih publikacijah. Hkrati je potekal tudi vnos podatkov v računalnik. Iz računalniških izpisov pa se je že začelo določanje geselskih besed (doslej izpisanih 1.299 gesel). Tako ima sekcija že delno pripravljen korpus gesel, ki lahko služi za izdelavo alfabeta.
3. Na podlagi 4-jezičnega slovarja je sekcija nadaljevala z obravnavo, dopolnjevanjem in izborom gesel, ki jih je pripravljala Ivan Kanič. Doslej je bilo obdelanih 2.292 gesel, od tega v letu 1990 preko 900 gesel.
4. Tekoča terminološka problematika: obravnava nekaterih strokovnih poimenovalj, vrednotenje njihove ustreznosti ter objava sprejetih predlogov v reviji *Knjižnica* (št. 1-2, 1990).

5. Povezovanje s sorodnimi terminološkimi skupinami:

- (a) delovna skupina za slovensko terminologijo s področja dokumentalistike in informatike pri Poslovni skupnosti SZTI
- (b) delovna skupina za terminologijo pri ZBDJ

mag. Mirko Popovič

*****

OBVESTILA

*****

LISA (Library & Information Science Abstracts; september 1990) na CD-ROMu je dosegljiva v INDOK centru za bibliotekarstvo, NUK, Turjaška 1, Ljubljana (4. nadstropje). Obsega povzetke vseh člankov iz bibliotekarske periodike od leta 1969 do septembra 1990 v svetovnem merilu. Načrtujemo organizacijo SDI službe, sedaj pa že obstaja možnost retrospektivnih poizvedb (tudi po pošti). Kontaktna oseba: Dare Balazič.

INDOK center za bibliotekarstvo si je pridobil nove prostore, kjer je vsa novejša literatura dosegljiva v prostem pristopu. Več o delovanju tega centra in strokovne knjižnice v prihodnji številki.

V KROŽENJE

KNJIŽNIČARSKE NOVICE, 1(1991), št. 1
Izdala in razmnožila: NUK, Turjaška 1, Ljubljana
Uredil: Dare Balazič